

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 39, 2014

Nummer 39, 2014

Redactie: *prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.*

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3538](#) 09-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3472](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3491](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3489](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3475](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3492](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3474](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3493](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3471](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3477](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3490](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3465](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3473](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3498](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3494](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3488](#) 02-12-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3478](#) 02-12-2014

Annotatie

[Salduz bij de niet-aangehouden verdachte](#)

prof. mr. J.H. Crijns

RECHTSPRAAK

Het hof heeft zonder blijk te geven van een onjuiste rechtsopvatting en toereikend gemotiveerd geoordeeld dat sprake is geweest van mishandeling, mede gezien het feit dat de verdachte de besnijdenis van zijn zoons welbewust heeft laten uitvoeren zonder toestemming van hun moeder.

Het middel keert zich tegen het oordeel van het hof dat in het onderhavige geval van jongensbesnijdenis sprake is van wederrechtelijk handelen.

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte – die niet het gezag had over de kinderen – de besnijdenis van zijn zoons welbewust heeft laten uitvoeren zonder toestemming van hun moeder. Die vaststellingen dragen zelfstandig het oordeel dat de verdachte wederrechtelijk heeft gehandeld. Het hof heeft daarom zonder blijk te geven van een onjuiste rechtsopvatting en toereikend gemotiveerd geoordeeld dat sprake is geweest van mishandeling, waarbij het hof de juistheid van het beroep op een van oudsher aanvaard karakter van jongensbesnijdenis in het midden heeft kunnen laten.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 09-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3538

Zaaknummer: 13/00654

Wetsartikelen: 300 Sr

RECHTSPRAAK

Het hof heeft de grondslag van de tenlastelegging niet verlaten door de verdachte vrij te spreken van het hem tenlastegelegde.

Het middel klaagt dat het hof de grondslag van de tenlastelegging heeft verlaten.

Aan de verdachte is tenlastegelegd dat:

‘hij op of omstreeks 18 april 2011 te Leidschendam en/of Voorburg, gemeente Leidschendam-Voorburg als bestuurder van een motorrijtuig (tweewielige bromfiets) voor het besturen waarvan een rijbewijs was vereist, dit motorrijtuig heeft bestuurd na zodanig gebruik van alcoholhoudende drank, dat het alcoholgehalte van verdachtes adem bij een onderzoek als bedoeld in artikel 8, derde lid, aanhef en onder a van de Wegenverkeerswet 1994, 540 microgram, in elk geval hoger dan 88 microgram alcohol per liter uitgeademde lucht bleek te zijn, terwijl sedert de datum waarop aan verdachte voor de eerste maal een rijbewijs was afgegeven nog geen vijf jaren waren verstreken en de eerste afgifte van dat rijbewijs op of na 30 maart 2002 heeft plaatsgevonden.’

Het hof heeft de verdachte hiervan vrijgesproken. Het heeft die vrijspraak als volgt gemotiveerd:

‘nu op grond van het onderzoek ter terechtzitting vast is komen te staan dat verdachte geen beginnend bestuurder is, het, mede gelet op de cumulatieve eisen ten aanzien van de beginnend bestuurder zoals die in artikel 8 lid 3 Wegenverkeerswet 1994 zijn vastgelegd en aan verdachte ten laste gelegd – anders dan door de advocaat-generaal voorgesteld – zonder af te wijken van de tenlastelegging niet mogelijk is het tekstgedeelte door te halen waarin zich die eisen gesteld aan een beginnend bestuurder bevinden.’

Artikel 8 Wegenverkeerswet 1994 (hierna: WVW 1994) luidt – voor zover voor de beoordeling van het middel van belang – als volgt:

‘2. Het is een ieder verboden een voertuig te besturen of als bestuurder te doen besturen na zodanig gebruik van alcoholhoudende drank, dat: a. het alcoholgehalte van zijn adem bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan 220 microgram alcohol per liter uitgeademde lucht (...)

3. In afwijking van het tweede lid is het de bestuurder van een motorrijtuig voor het besturen waarvan een rijbewijs is vereist, indien sedert de datum waarop aan hem voor de eerste maal een rijbewijs is afgegeven nog geen vijf jaren zijn verstreken (...) en de eerste afgifte van het rijbewijs op of na 30 maart 2002 heeft plaatsgevonden, verboden dat motorrijtuig te besturen of als bestuurder te doen besturen na zodanig gebruik van alcoholhoudende drank, dat: a. het alcoholgehalte van zijn adem bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan 88 microgram alcohol per liter uitgeademde lucht (...)'

Het hof heeft blijkens zijn onder 2.2.2 weergegeven overweging de onder 2.2.1 weergegeven tenlastelegging aldus opgevat dat deze het verwijt behelst dat de verdachte zich als beginnend bestuurder heeft schuldig gemaakt aan het besturen van een motorrijtuig na het in artikel 8 lid 3 aanhef en onder a WVV 1994 bedoelde gebruik van alcoholhoudende drank. Die aan de feitenrechter voorbehouden uitleg is niet onverenigbaar met de bewoordingen van de tenlastelegging en moet daarom in cassatie worden geëerbiedigd. Gelet op deze uitleg heeft het hof de grondslag van de tenlastelegging niet verlaten door de verdachte vrij te spreken van het aan hem tenlastegelegde.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3465

Zaaknummer: 13/03761

Wetsartikelen: 8 WVV

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat de staandehouding niet heeft plaatsgevonden in het kader van het voorbereidend onderzoek en om die reden geen vormverzuim kan opleveren als bedoeld in artikel 359a Sv, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is evenmin onbegrijpelijk.

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het verweer dat de resultaten van de staandehouding van de verdachte van het bewijs dienen te worden uitgesloten.

Het hof heeft in de bestreden uitspraak vastgesteld dat de verdachte is staande gehouden in het kader van een op artikel 50 lid 1 Vreemdelingenwet 2000 gebaseerde Mobiel Toezicht Vreemdelingen (MTV)-controle. Het oordeel van het hof dat deze controle, die in bestuursrechtelijk opzicht onrechtmatig moet worden geacht, niet heeft plaatsgevonden in het kader van het voorbereidend onderzoek van het in deze zaak tenlastegelegde en bewezenverklaarde misdrijf van artikel 197a Sr en derhalve niet kan worden aangemerkt als een vormverzuim waaraan op grond van artikel 359a lid 1 onder b Sv het rechtsgevolg van bewijsuitsluiting kan worden verbonden, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting.

Dit oordeel is niet onbegrijpelijk en behoeft geen nadere motivering, in aanmerking genomen dat ter terechtzitting in hoger beroep door of namens de verdachte niet is aangevoerd dat de MTV-controle mede is geschied in het kader van het voorbereidend onderzoek naar genoemd tenlastegelegd en bewezenverklaard feit.

Het middel faalt.

Het middel klaagt over de verwerping van het verweer dat aan de in de bewezenverklaring genoemde [betrokkene 1] en [betrokkene 3] een beroep toekomt op artikel 31 Vluchtelingenverdrag en dat daarom hun toegang tot of doorreis door Nederland niet wederrechtelijk was als bedoeld in artikel 197a lid 1 Sr.

Het middel kan niet tot cassatie leiden. De omstandigheid dat de genoemde personen zich met vrucht kunnen beroepen op de bescherming van artikel 31 Vluchtelingenverdrag houdt

niet in dat de wederrechtelijkheid als bedoeld in artikel 197a Sr is komen te ontbreken van de met gebruikmaking van een niet op hun naam gesteld paspoort verschaft toegang tot of doorreis door Nederland.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Voorts doet de Hoge Raad uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Gelet op de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van vijf maanden, voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3488

Zaaknummer: 12/03427

Wetsartikelen: 197a Sr

RECHTSPRAAK

Het middel klaagt terecht over het oordeel van het hof dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de appèlfase niet is overschreden.

Advocaat-generaal W.H. Vellinga heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest wat betreft de opgelegde straf en in zoverre tot terugwijzing van de zaak naar het hof dan wel verwijzing van de zaak naar een aangrenzend hof teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel kan niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81 lid 1 RO, geen nadere motivering nu het middel niet noopt tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de appèlfase niet is overschreden.

Het bestreden arrest houdt het volgende in:

‘Op 10 maart 2010 heeft verdachte hoger beroep ingesteld, waarna op 1 februari 2012 het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep is aangevangen. Er is dan ook geen sprake van overschrijding van de redelijke termijn.’

Vooropgesteld moet worden dat indien, zoals hier het geval is, de verdachte zich niet in voorlopige hechtenis bevindt, bij de berechting van de zaak in hoger beroep in de regel sprake is van overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM, indien de behandeling van de zaak ter terechtzitting niet binnen twee jaren na het instellen van het rechtsmiddel is afgerond met een einduitspraak (vgl. HR 17 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2578, NJ 2008/358). Het oordeel van het hof dat ‘geen sprake is van overschrijding van de redelijke termijn’ in de appèlfase, nu ‘het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep [op 1 februari 2012] is aangevangen’, is derhalve niet juist. Het middel klaagt hierover terecht. De Hoge Raad zal zelf om doelmatigheidsredenen de zaak afdoen.

Het bestreden arrest is door het hof op 14 november 2012 gewezen, derhalve nadat meer dan

twee jaren zijn verstreken na het instellen van het hoger beroep op 10 maart 2010. In cassatie wordt ervan uitgegaan dat de termijn van berechting als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in hoger beroep is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van achttien maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze zestien maanden en drie weken, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3492

Zaaknummer: 12/05714

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Gelet op het feit dat niet binnen de door de wet gestelde termijn cassatie is ingesteld en in aanmerking genomen dat de verdachte was verschenen ter terechtzitting van het hof naar aanleiding waarvan het arrest is geweest, kan hij ingevolge artikel 432 lid 1 aanhef en onder b Sv in het beroep niet worden ontvangen.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof 's-Gravenhage teneinde op het bestaande beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Ingevolge artikel 449 lid 1 Sv wordt beroep in cassatie ingesteld door een verklaring, af te leggen door degene die het rechtsmiddel aanwendt, op de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven. Dit geldt ook indien het gaat om een verklaring af te leggen door een daartoe door de raadsman van de verdachte schriftelijk gevolmachtigde griffiemedewerker. Die volmacht moet dan wel zijn verleend aan een medewerker van de griffie van het gerecht door hetwelk de beslissing waarvan beroep is gegeven. Het gaat hier, in ieder geval wat betreft een advocaat, niet om een onredelijke eis. (Vgl. HR 8 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:856, NJ 2014/231.)

Blijkens de daarvan opgemaakte akte heeft een medewerker van de griffie van het hof op 17 juni 2013 namens de verdachte beroep in cassatie ingesteld tegen het arrest van het hof van 8 juni 2012. Gelet hierop en in aanmerking genomen dat de verdachte was verschenen ter terechtzitting van het hof van 25 mei 2012 naar aanleiding waarvan voormeld arrest is geweest, kan hij ingevolge artikel 432 lid 1 aanhef en onder b Sv in het beroep niet worden ontvangen. In het licht van het onder 2.1 overwogene leidt de omstandigheid dat de raadsman van de verdachte binnen de cassatietermijn zijn aan de griffie van het hof geadresseerde volmacht om namens de verdachte beroep in cassatie in te stellen per fax naar de administratie van de Hoge Raad heeft gezonden en dat deze volmacht aldaar is aangezien voor een stelbrief ten behoeve van de cassatieprocedure, niet tot een ander oordeel.

Opmerking verdient overigens dat naar aanleiding van de hiervoor genoemde volmacht van 21

juni 2012 op 22 juni 2012 namens de griffier van de Hoge Raad aan de raadsman van de verdachte een brief is gezonden met de volgende inhoud: 'Op 21 juni 2012 ontving ik uw stelbrief betreffende: (...) Hierbij bericht ik u dat bovenvermelde zaak nog niet ter griffie is ingekomen. Zodra de zaak ter griffie van de Hoge Raad is ingekomen, ontvangt u nader bericht.'

De Hoge verklaart de verdachte niet-ontvankelijk in het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3471

Zaaknummer: 13/05313

Wetsartikelen: 432 Sv

RECHTSPRAAK

Gelet op de verklaring van betrokkene ter terechtzitting is het oordeel van het hof dat het aandeel van de ander kleiner is in vergelijking met het aandeel van betrokkene, ook in het licht van hetgeen door en namens de betrokkene ter terechtzitting in hoger beroep is aangevoerd, niet onbegrijpelijk.

Voor onderzoek door de cassatierechter komen alleen in aanmerking middelen van cassatie als in de wet bedoeld. Als een zodanig middel kan slechts gelden een stellige en duidelijke klacht over de schending van een bepaalde rechtsregel en/of het verzuim van een toepasselijk vormvoorschrift door de rechter die de bestreden uitspraak heeft gewezen. De als middel 1 en middel 3 aangeduide klachten voldoen niet aan dit vereiste, zodat zij onbesproken moeten blijven.

Het tweede middel bevat onder meer de klacht dat het oordeel van het hof over de mate waarin het wederrechtelijk verkregen voordeel aan de betrokkene en aan [betrokkene 1] moet worden toegerekend – gezien in het licht van hetgeen de verdediging ter terechtzitting in hoger beroep heeft aangevoerd – onbegrijpelijk is, althans ontoereikend is gemotiveerd.

Wat betreft de mate van toerekening van het voordeel aan de betrokkene geldt niet de eis dat de daaraan ten grondslag liggende feiten en omstandigheden aan wettige bewijsmiddelen moeten zijn ontleend. Voldoende is dat die feiten en omstandigheden, zoals een bepaalde rolverdeling, uit het onderzoek ter terechtzitting zijn gebleken (vgl. HR 30 maart 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK2142, NJ 2010/202).

Blijkens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep van 19 november 2012, houdt de aldaar afgelegde verklaring van de betrokkene omtrent de betrokkenheid van [betrokkene 1] in dat '[betrokkene 1] [zijn] chauffeur was' en dat 'het gezelschap van [betrokkene 1] [hem] een gevoel van veiligheid [gaf]'. Deze verklaring van de betrokkene in aanmerking genomen, is het oordeel van het Hof dat 'het aandeel van [betrokkene 1] kleiner is in vergelijking met het aandeel van [betrokkene]' niet onbegrijpelijk. Dit behoeft in de bestreden uitspraak – ook in het licht van hetgeen door en namens de betrokkene ter terechtzitting in hoger beroep is

aangevoerd – geen nadere motivering. Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3491

Zaaknummer: 12/05660

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Het in hoger beroep bewezenverklaarde ‘redelijkerwijs had moeten vermoeden dat het een door misdrijf verkregen goed betrof’ kan niet zonder meer uit de inhoud van de gebezigde bewijsmiddelen worden afgeleid.

Het middel klaagt dat uit de door het hof gebezigde bewijsmiddelen niet kan worden afgeleid dat de verdachte zich ten aanzien van feit 1 schuldig heeft gemaakt aan schuldheiling van een kentekenplaat.

Aangezien de bewezenverklaring van feit 1 niet zonder meer kan worden afgeleid uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsmiddelen, in het bijzonder niet voor zover is bewezenverklaard dat de verdachte ‘redelijkerwijs had moeten vermoeden dat het een door misdrijf verkregen goed betrof’, is de bestreden uitspraak niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3494

Zaaknummer: 13/03894

Wetsartikelen: 417bis Sr

RECHTSPRAAK

De civiele rechter heeft de vordering van benadeelde partij reeds bij een uitvoerbaar bij voorraad verklaard vonnis gedeeltelijk toegewezen en gedeeltelijk afgewezen. Het oordeel van het hof dat de benadeelde partij daarom geen belang heeft bij haar vordering in het strafgeding geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en behoeft geen nadere motivering.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de appèlfase niet is overschreden.

Vooropgesteld moet worden dat indien, zoals hier het geval is, de verdachte zich niet in voorlopige hechtenis bevindt, bij de berechting van de zaak in hoger beroep in de regel sprake is van overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM, indien de behandeling van de zaak ter terechtzitting niet binnen twee jaren na het instellen van het rechtsmiddel is afgerond met een einduitspraak (vgl. HR 17 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2578, NJ 2008/358). Het oordeel van het hof dat 'geen sprake is van overschrijding van de redelijke termijn' in de appèlfase, nu 'het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep [op 1 februari 2012] is aangevangen', is derhalve niet juist. Het middel klaagt hierover terecht. De Hoge Raad zal zelf om doelmatigheidsredenen de zaak afdoen.

Het bestreden arrest is door het hof op 14 november 2012 gewezen, derhalve nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het hoger beroep op 10 maart 2010. In cassatie wordt ervan uitgegaan dat de termijn van berechting als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in hoger beroep is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van 24 maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren.

Het middel van de benadeelde partij klaagt dat de beslissing van het hof tot niet-ontvankelijkverklaring van de benadeelde partij in haar vordering onbegrijpelijk is gemotiveerd.

In de onderhavige zaak heeft de benadeelde partij zich niet alleen in het strafgeding gevoegd

met een vordering tot vergoeding van de door het tenlastegelegde feit geleden schade, maar zij heeft ook schadevergoeding gevorderd in een geding bij de civiele rechter. De civiele rechter heeft bij een uitvoerbaar bij voorraad verklaard vonnis de vordering van de benadeelde partij gedeeltelijk toegewezen en gedeeltelijk afgewezen.

In zijn overwegingen met betrekking tot de vordering van de benadeelde partij heeft het hof als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat de benadeelde partij geen belang heeft bij haar vordering in het strafgeding, nu de civiele rechter over de vordering van de benadeelde partij bij uitvoerbaar bij voorraad verklaard vonnis heeft beslist. Dit oordeel van het hof, dat niet blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting, behoeft geen nadere motivering.

Voor zover het middel betoogt dat de benadeelde partij wel belang heeft bij haar vordering tot vergoeding van de kosten van het beslag, aangezien de civiele rechter de door de benadeelde partij te dezer zake gevorderde kosten niet geheel of gedeeltelijk heeft toegewezen, berust het middel op een opvatting die in strijd is met het systeem van de wet. De civiele rechter heeft blijkens het in 4.2 onder iii weergegeven vonnis de vordering tot vergoeding van de kosten van het beslag afgewezen. Indien de benadeelde partij het niet eens is met die beslissing kan zij tegen die beslissing hoger beroep instellen.

Voor zover het middel klaagt dat het hof in strijd met artikel 592a Sv niet heeft beslist over de verwijzing in de kosten, is het gegrond. Ook in het geval dat de benadeelde partij niet-ontvankelijk is verklaard in haar vordering, dient de uitspraak daaromtrent een beslissing te geven. De Hoge Raad zal om doelmatigheidsredenen doen wat het hof had behoren te doen en alsnog toepassing geven aan voornoemde bepaling. Hetgeen in de bestreden uitspraak is overwogen omtrent de beslissing tot niet-ontvankelijkverklaring van de benadeelde partij in haar vordering, laat geen andere conclusie toe dan dat de tot de uitspraak van het hof gemaakte kosten voor rekening dienen te blijven van de partij die ze gemaakt heeft. De vordering van de benadeelde partij tot vergoeding van de kosten van rechtsbijstand in het strafproces zal daarom worden afgewezen.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze 22 maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren belooft, wijst de vordering van de benadeelde partij tot verwijzing van de verdachte in de door de benadeelde partij gemaakte kosten van rechtsbijstand in de strafprocedure af en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3490

Zaaknummer: 12/05511

Wetsartikelen: 51f Sv en 592a Sv

RECHTSPRAAK

Het middel is gegrond nu niet blijkt dat binnen een jaar na de uitspraak van het hof op de wijze als bedoeld in genoemd arrest een verstekmededeling is betekend. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf.

Het middel klaagt dat na de uitspraak van 's hofs bij verstek gewezen arrest van 26 oktober 2005 de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden.

Van overschrijding van de redelijke termijn kan sprake zijn indien op grond van artikel 366 Sv een verstekmededeling dient te worden betekend en het Openbaar Ministerie bij die betekening niet de nodige voortvarendheid heeft betracht.

Van de hier bedoelde vertraging is in elk geval geen sprake:

- a. indien de verstekmededeling binnen een jaar na de uitspraak rechtsgeldig is betekend
 1. hetzij aan de verdachte in persoon,
 2. hetzij op de voet van het bepaalde in artikel 588 lid 2 of 3 Sv. In de onder 2 bedoelde gevallen komt een na de betekening opgetreden vertraging immers voor rekening van de verdachte omdat er redelijkerwijs van kan worden uitgegaan dat hij door die betekening op de hoogte is geraakt van de uitspraak.
- b. indien de verstekmededeling binnen een jaar na de uitspraak rechtsgeldig is betekend door de in artikel 588 lid 1 onder b sub 3 Sv voorziene uitreiking aan de griffier om reden dat de verdachte niet als ingezetene is ingeschreven in de basisadministratie persoonsgegevens noch een feitelijke woon- of verblijfplaats van hem bekend is, én indien tevens blijkt dat het Openbaar Ministerie vervolgens – naast de plaatsing van de verdachte in het opsporingsregister – ten minste eenmaal per jaar heeft getracht de verstekmededeling alsnog te betekenen hetzij aan de verdachte in persoon hetzij overeenkomstig het bepaalde in artikel 588 lid 2 of 3 Sv (vgl. HR 17 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2578, NJ 2008/358, r.o. 3.19).

Het middel is gegrond nu niet blijkt dat binnen een jaar na de uitspraak van het hof op de

wijze als hiervoor bedoeld een verstekmededeling is betekend. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van twee maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze een maand en twee weken belooft en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3475

Zaaknummer: 13/05280

Wetsartikelen: 366 Sv

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad is van mening dat nader onderzoek noodzakelijk is alvorens een beslissing kan worden genomen over de vraag of er sprake is van een novum als bedoeld in artikel 457 lid 1 sub c Sv.

De aanvragen tot herziening zijn gedaan door:

- (1) advocaat-generaal Aben, wiens schriftelijke vordering aan dit tussenarrest is gehecht;
- (2) de raadslieden van de betrokkene, mr. G.G.J. Knoops en mr. L. Vosman, beiden advocaat te Amsterdam, wier schriftelijke aanvraag eveneens aan dit tussenarrest is gehecht.

Advocaat-generaal Aben heeft geconcludeerd dat de Hoge Raad de door de raadslieden gedane aanvraag gegrond zal verklaren en de zaak zal verwijzen naar een gerechtshof, opdat de zaak zal worden berecht en afgedaan op de wijze als in artikel 472 lid 2 Sv is voorzien.

De aanvragen berusten onder meer op de stelling dat, kort gezegd, zodanig ernstige twijfel is gerezen omtrent de betrouwbaarheid van de bekentenissen die de betrokkene destijds heeft afgelegd, dat het hof – ware het daarmee bekend geweest – die (nadien ingetrokken) bekentenissen niet voor het bewijs zou hebben gebezigd en de betrokkene zou hebben vrijgesproken van het hem tenlastegelegde.

De Hoge Raad is van oordeel dat nader onderzoek omtrent het in de aanvragen gestelde noodzakelijk is alvorens een beslissing kan worden genomen. In het bijzonder wenst de Hoge Raad beantwoording van de volgende vragen:

- (1) Was de betrokkene ten tijde van of omstreeks het plegen van het misdrijf dan wel ten tijde van het opsporingsonderzoek en/of ten tijde van de behandeling van de zaak door de rechtbank respectievelijk het gerechtshof lijdende aan een ziekelijke stoornis en/of gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens? Zo ja, hoe is dat in diagnostische zin te omschrijven?
- (2) Was de eventueel ziekelijke stoornis en/of gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens van invloed op de gedragskeuzes en gedragingen van de betrokkene ten tijde van het misdrijf en/of gedurende de behandeling van zijn strafzaak, en wel zodanig dat zulks

mede daaruit verklaard kan worden? Zo ja, op welke manier en in welke mate is dit geschied?

Het onderzoek – met inbegrip van de benoeming van een deskundige indien hem zulks geraden voorkomt – zal worden opgedragen aan een raadsheer, die daartoe tot raadsheer-commissaris zal worden benoemd.

De Hoge Raad beveelt een onderzoek als onder 3 bedoeld en draagt dit onderzoek op aan raadsheer mr. N. Jörg, die daartoe bij deze tot raadsheer-commissaris is benoemd en houdt iedere verdere beslissing aan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3473

Zaaknummer: 13/01404

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Nu de verklaring van de verdachte niet alle onderdelen van het bewezenverklaarde betreft, is het kennelijke oordeel van het hof dat de verdachte het bewezenverklaarde duidelijk en ondubbelzinnig heeft bekend, niet zonder meer begrijpelijk.

Het middel klaagt dat het hof ten onrechte heeft volstaan met een opsomming van bewijsmiddelen als bedoeld in artikel 359 lid 3 Sv.

In het licht van de wetsgeschiedenis moet artikel 359 lid 3 Sv aldus worden verstaan dat slechts kan worden volstaan met een opgave van de bewijsmiddelen indien de verdachte het bewezenverklaarde duidelijk en ondubbelzinnig heeft bekend, tenzij sprake is van de – zich hier niet voordoende – aan het slot van die bepaling genoemde gevallen. De beantwoording van de vraag of de verdachte het bewezenverklaarde heeft bekend in de zin van genoemde bepaling, is mede afhankelijk van de – in cassatie slechts op zijn begrijpelijkheid te toetsen – uitleg door de feitenrechter van de door de verdachte afgelegde verklaring. (Vgl. HR 26 september 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX5776, NJ 2006/542.)

Nu de verklaring van de verdachte, zoals onder 2.2.3 weergegeven, niet alle onderdelen van het bewezenverklaarde betreft – zij houdt immers niet in dat de verdachte erkent dat zij de verplichting had om te zorgen dat haar dochter op een school stond ingeschreven, terwijl zij zich kennelijk beroept op een vrijstelling van deze verplichting op de grond dat binnen redelijke afstand van de woning geen school is gelegen waarop haar dochter geplaatst zou kunnen worden – is het kennelijke oordeel van het hof dat de verdachte het bewezenverklaarde duidelijk en ondubbelzinnig heeft bekend in de zin van artikel 359 lid 3 Sv niet zonder meer begrijpelijk.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3478

Zaaknummer: 13/05317

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

De overweging van het hof dat de verdachte ‘willens en wetens minstgenomen de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat hij valse aantijgingen deed’ getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, nu voor een bewezenverklaring van het bestanddeel ‘wetende dat’ voorwaardelijk opzet ontoereikend is.

Het middel komt onder meer op tegen de uitleg van het hof van de in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende, aan artikel 262 lid 1 Sr ontleende term ‘wetende dat’.

De memorie van toelichting bij het ontwerp van wet dat heeft geleid tot de wet van 25 maart 1978, *Stb.* 1978, 155, houdende nieuwe regelen betreffende strafbare belediging waarbij onder meer artikel 262 Sr werd gewijzigd houdt onder meer het volgende in:

‘Deze vereenvoudiging die in het wetsontwerp (artikel 1, onder 1) is voorzien, maakt een nieuwe omschrijving van de laster nodig, althans wanneer men wil dat die gekwalificeerde vorm van smaad en smaadschrift als afzonderlijk misdrijf strafbaar gesteld blijft. De ondergetekenden achten het laatste wel raadzaam. Gevallen waarin een valse beschuldiging tegen beter weten is gelanceerd, verdienen een veel scherpere afkeuring dan die waarin de dader te lichtvaardig is uitgegaan van de juistheid der door hem gestelde feiten, of waarin alleen de openbaarmaking van de - wel gegronde - beschuldiging niet gerechtvaardigd was. Dit verschil behoort ook in de strafpositie tot uitdrukking te komen. (...)’

Anders dan in het voorstel van de werkgroep is in het wetsontwerp vastgehouden aan de bestaande eis, dat voor veroordeling te zake van laster moet worden bewezen dat de verdachte zich bewust was van de onwaarheid van zijn beschuldiging. (Vgl. de woorden “tegen beter weten” in de geldende tekst van artikel 262, eerste lid.) De werkgroep wilde “grof lichtvaardig” geuite beschuldigingen gelijkstellen met die waarvan de onwaarheid aan de verdachte bekend was. Een dringende reden voor zulk een verruiming zien de ondergetekenden echter niet. Zij achten het voldoende dat lichtvaardig geuite beschuldigingen, in gevallen waarin niet komt vast te staan dat de verdachte zich van de onwaarheid daarvan bewust was, kunnen leiden tot veroordeling wegens (de ongekwalificeerde vorm van) smaad of smaadschrift, waarbij

oplegging van onvoorwaardelijke gevangenisstraf mogelijk is.'

(*Kamerstukken II 1970/71, 11 249, nr. 3, p. 6 en p. 9*)

Hoewel de wetgever met de uitdrukking 'wetende dat' in algemene zin een omschrijving geeft van het bestanddeel 'opzet' en in de rechtspraak van de Hoge Raad (vgl. HR 30 mei 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC8673, *NJ* 2008/318) wordt aangenomen dat het bestanddeel 'wetende dat' in het algemeen opzet in voorwaardelijke vorm omvat, geeft de onder 2.3 weergegeven wetsgeschiedenis van artikel 262 Sr aanleiding anders te oordelen over de betekenis van 'wetende dat' in die bepaling, omdat blijktens die wetsgeschiedenis het bestanddeel 'wetende dat' hier een bijzondere, beperkte betekenis van daadwerkelijke wetenschap heeft, waarvoor voorwaardelijk opzet niet toereikend is.

De overweging van het hof dat de verdachte 'willens en wetens minstgenomen de aanmerkelijke kans (heeft) aanvaard dat hij valse aantijgingen deed' getuigt, gelet op het hiervoor overwogene, van een onjuiste rechtsopvatting. Voor zover het middel daarover klaagt, is het terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem- Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3493

Zaaknummer: 13/02077

Wetsartikelen: 262 Sr

RECHTSPRAAK

Het hof heeft zijn oordeel dat sprake is van medeplegen onvoldoende gemotiveerd. Voorts formuleert de Hoge Raad aandachtspunten voor de strafrechtelijke beoordeling van het medeplegen.

Artikel 47 tot en met 51 Sr bieden diverse mogelijkheden om iemand, ook als hij niet zelf de gehele delictsomschrijving vervult – al dan niet in zogenoemd functionele vorm – onder specifieke voorwaarden strafrechtelijk aansprakelijk te stellen voor zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit. In het geval van medeplegen houden de voorwaarden voor aansprakelijkstelling vooral in dat sprake moet zijn geweest van een voldoende nauwe en bewuste samenwerking met een ander of anderen. (Vgl. HR 24 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6581, NJ 2011/481). Het accent ligt daarbij op de samenwerking en minder op de vraag wie welke feitelijke handelingen heeft verricht. (Vgl. HR 6 juli 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO9905, NJ 2004/443).

In de praktijk is een belangrijke en moeilijke vraag wanneer de samenwerking zo nauw en bewust is geweest dat van medeplegen mag worden gesproken. Die vraag laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van de concrete omstandigheden van het geval. Algemene regels kunnen daarom dienaangaande niet worden gegeven. Wel kan de Hoge Raad met betrekking tot dit thema, mede gelet op zijn eerdere rechtspraak, enige aandachtspunten formuleren.

De kwalificatie medeplegen is slechts dan gerechtvaardigd als de bewezenverklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. Dat geldt in vergelijkbare zin indien het medeplegen – bijvoorbeeld in de vorm van ‘in vereniging’ – een bestanddeel vormt van de delictsomschrijving.

Dat de kwalificatie medeplegen gerechtvaardigd moet zijn, is mede van belang omdat het in dit verband vaak gaat om de vraag: medeplegen dan wel medeplichtigheid aan een strafbaar feit. Medeplichtigheid is alleen strafbaar in geval van misdrijf. Verder kent medeplichtigheid een beduidend lager strafmaximum (artikel 49 lid 1 Sr). Medeplegen daarentegen levert regelmatig een wettelijke strafverzwaringsgrond op (zie bijvoorbeeld artikel 311 lid 1 onder 4 Sr). Waar het verwijt bij medeplegen zich concentreert op het gewicht van de intellectuele en/of materiële bijdrage aan het delict van de verdachte, is het kernverwijt bij

medeplichtigheid 'het bevorderen en/of vergemakkelijken van een door een ander begaan misdrijf' (vgl. HR 22 maart 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO2629, *NJ* 2011/341). Voor het gewicht van de rol van de medepleger in de zin van artikel 47 Sr kan ook worden gewezen op artikel 141 lid 1 Sr. Het daar strafbaar gestelde 'in vereniging plegen' van geweld eist dat de verdachte 'een voldoende significante of wezenlijke bijdrage aan het geweld' heeft geleverd, zij het dat deze bijdrage zelf niet van gewelddadige aard behoeft te zijn geweest. (Vgl. bijvoorbeeld HR 2 juli 2013, ECLI:NL:HR: 2013:132, *NJ* 2013/407).

Een en ander brengt mee dat indien het tenlastegelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht (zoals het verstrekken van inlichtingen, op de uitkijk staan, helpen bij de vlucht), op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. Daarbij verdient overigens opmerking dat aan het zich niet distantiëren op zichzelf geen grote betekenis toekomt. Het gaat er immers om dat de verdachte een wezenlijke bijdrage moet hebben geleverd aan het delict. In dit verband valt te wijzen op bijvoorbeeld HR 22 december 2009, ECLI:NL:HR:2009:BK3356, *NJ* 2010/193 waarin ten aanzien van het medeplegen van een vernieling werd overwogen 'dat het louter aanwezig zijn bij en zich niet distantiëren van een door een ander gepleegde vernieling, alsmede het louter instemmen met die vernieling, ieder voor zich en in onderlinge samenhang bezien daarvoor onvoldoende zijn', alsmede HR 3 juni 2014, NEDERLANDS_ECLI:NL: HR:2014:1307 inzake diefstal door twee of meer verenigde personen waarin onvoldoende werd bevonden de enkele vaststelling 'dat de verdachte een vluchtmogelijkheid heeft gefaciliteerd en dat het niet anders kan zijn dan dat over het verschaffen van deze vluchtmogelijkheid van te voren door de verdachte en zijn mededaders afspraken zijn gemaakt'.

De bijdrage van de medepleger zal in de regel worden geleverd tijdens het begaan van het strafbare feit in de vorm van een gezamenlijke uitvoering van het feit. Maar de bijdrage kan ook zijn geleverd in de vorm van verscheidene gedragingen voor en/of tijdens en/of na het strafbare feit. Ook is niet uitgesloten dat de bijdrage in hoofdzaak vóór het strafbare feit is geleverd. (Vgl. bijvoorbeeld HR 3 juli 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW9972, *NJ* 2012/452). Zeker in dergelijke, in zekere zin afwijkende of bijzondere, situaties dient in de bewijsvoering aandacht

te worden besteed aan de vraag of wel zo bewust en nauw is samengewerkt bij het strafbare feit dat van medeplegen kan worden gesproken, in het bijzonder dat en waarom de bijdrage van de verdachte van voldoende gewicht is geweest. Dat geldt in nog sterkere mate indien het hoofdzakelijk gaat om gedragingen die na het strafbare feit zijn verricht. (Vgl. HR 9 april 2013 ECLI:NL:HR:2013:BZ6505, *NJ* 2013/229). Een geringe rol of het ontbreken van enige rol in de uitvoering van het delict zal in dergelijke uitzonderlijke gevallen wel moeten worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door een grote(re) rol in de voorbereiding.

Er bestaat geen precieze afgrenzing tussen medeplegen en de andere deelnemingsvormen. Dat neemt niet weg dat wanneer medeplegen wordt tenlastegelegd, dit medeplegen moet worden beoordeeld aan de hand van de voor medeplegen geldende maatstaven. Het gebruikmaken van aan andere deelnemingsvormen ontleende begrippen of constructies kan de bewijsvoering voor medeplegen compliceren en verdient daarom in zulke gevallen geen aanbeveling. (Vgl. HR 18 december 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX5140 en HR 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1593, in welke zaken het medeplegen door het hof was bewezenverklaard aan de hand van criteria voor het zogenoemde functionele daderschap.) Het valt overigens op dat het Openbaar Ministerie bij het tenlasteleggen van commune en andere niet-economische strafbare feiten – in vergelijking met economische delicten – vaker gebruik lijkt te maken van (soms ingewikkelde) deelnemingsconstructies dan van het meer geëigend lijkende functionele daderschap. (Vgl. HR 24 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6581, *NJ* 2011/481 met betrekking tot de verkoop van hennepplanten door de eigenaar van een growshop.)

Het ontbreken van een precieze afgrenzing tussen medeplegen en de andere deelnemingsvormen brengt mee dat het Openbaar Ministerie in voorkomende gevallen er goed aan doet de rechter een keuzemogelijkheid te bieden door daarop toegesneden varianten in de tenlastelegging op te nemen. Als het Openbaar Ministerie evenwel om hem moverende redenen uitsluitend het medeplegen en niet ook de medeplichtigheid heeft tenlastegelegd, moet de rechter vrijspreken indien het medeplegen niet kan worden bewezen, ook al zou vaststaan dat de verdachte medeplichtig was aan het feit.

Het middel klaagt over de motivering van de bewezenverklaring wat betreft het ‘medeplegen’.

Mede gelet op hetgeen hiervoor is vooropgesteld, heeft het hof zijn oordeel dat te dezen geen sprake is van (niet-tenlastegelegde) medeplichtigheid maar van ‘medeplegen’, onvoldoende gemotiveerd. Daarbij heeft de Hoge Raad in het bijzonder in aanmerking genomen:

(a) dat het hof kennelijk vooral betekenis heeft toegekend aan de omstandigheid dat van verdachtes ‘lijfelijke aanwezigheid een zekere mate van dreiging uitging’ en de omstandigheid dat ‘hij zich op dat moment op geen enkele wijze [heeft] gedistantieerd, hoewel hij daartoe

meerdere mogelijkheden heeft gehad', en

(b) dat het hof tevens als vaststaand heeft aangenomen dat de verdachte (i) 'in eerste instantie heeft gezegd dat hij [aan de beroving] niet mee wilde doen maar toen de medeverdachten hadden gezegd dat hij alleen maar bij de scooters hoefde te blijven, met het plan heeft ingestemd' en (ii) tijdens de beroving daadwerkelijk op enige afstand bij de scooters is blijven wachten.

Hetgeen het hof in dit verband voor het overige heeft vastgesteld, leidt niet tot een ander oordeel.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3474

Zaaknummer: 12/04062

Wetsartikelen: 47 Sr

RECHTSPRAAK

Uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsvoering kan niet volgen dat de verdachte opzettelijk voordeel heeft getrokken uit door misdrijf verkregen geld.

Het middel behelst de klacht dat het bewezenverklaarde opzettelijk voordeel trekken niet uit de bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

Uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsvoering kan niet volgen dat de verdachte opzettelijk voordeel heeft getrokken uit door misdrijf verkregen geld. Uit de bewijsvoering heeft het hof weliswaar kunnen afleiden dat de verdachte en [betrokkene] in de tenlastegelegde periodes feitelijk samenwoonden in IJsselstein en dat de verdachte aldus gebruikmaakte van het geld van [betrokkene] dat werd besteed aan dit huishouden, maar de bewijsvoering houdt niets in waaruit kan volgen dat de verdachte wist dat [betrokkene] niet had voldaan aan de inlichtingenverplichtingen uit hoofde van de Wet werk en bijstand, dat zij aldus onjuiste gegevens had verstrekt en op grond van die gegevens een uitkering had genoten en dat derhalve sprake was van geld dat door misdrijf was verkregen.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3489

Zaaknummer: 13/06003

Wetsartikelen: 416 Sr

RECHTSPRAAK

Nu in de bewezenverklaring geen delictsgedraging is opgenomen, heeft het hof ten onrechte het bewezenverklaarde gekwalificeerd als ‘schuldwitwassen, meermalen gepleegd’.

Het middel klaagt dat het hof het onder 1 bewezenverklaarde ten onrechte heeft gekwalificeerd als ‘schuldwitwassen, meermalen gepleegd’.

Het aan de verdachte onder 1 subsidiair tenlastegelegde is toegesneden op artikel 420quater lid 1 aanhef en onder b Sr. Het hof – dat in de voor de bewezenverklaring gebruikte tekst van de tenlastelegging heeft doorgehaald de woorden ‘heeft/hebben verworven, voorhanden heeft/hebben gehad, overgedragen en/of omgezet, althans van dat/die voorwerp(en) gebruik heeft/hebben gemaakt’, zodat in de bewezenverklaring geen delictsgedraging is opgenomen – heeft het bewezenverklaarde ten onrechte gekwalificeerd als ‘schuldwitwassen, meermalen gepleegd’.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 subsidiair tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3477

Zaaknummer: 13/06281

Wetsartikelen: 420quater Sr

RECHTSPRAAK

De overweging van het hof dat de verdachte ‘willens en wetens minstgenomen de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat hij valse aantijgingen deed’ getuigt van een onjuiste rechtsopvatting, nu voor een bewezenverklaring van het bestanddeel ‘wetende dat’ voorwaardelijk opzet ontoereikend is.

Advocaat-generaal P.C. Vegter heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel komt onder meer op tegen de uitleg van het hof van de in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende, aan artikel 262 lid 1 Sr ontleende term ‘wetende dat’.

De memorie van toelichting bij het ontwerp van wet dat heeft geleid tot de wet van 25 maart 1978, *Stb.* 1978, 155, houdende nieuwe regelen betreffende strafbare belediging waarbij onder meer artikel 262 Sr werd gewijzigd houdt onder meer het volgende in:

‘Deze vereenvoudiging die in het wetsontwerp (artikel 1, onder 1) is voorzien, maakt een nieuwe omschrijving van de laster nodig, althans wanneer men wil dat die gekwalificeerde vorm van smaad en smaadschrift als afzonderlijk misdrijf strafbaar gesteld blijft. De ondergetekenden achten het laatste wel raadzaam. Gevallen waarin een valse beschuldiging tegen beter weten is gelanceerd, verdienen een veel scherpere afkeuring dan die waarin de dader te lichtvaardig is uitgegaan van de juistheid der door hem gestelde feiten, of waarin alleen de openbaarmaking van de - wel gegronde - beschuldiging niet gerechtvaardigd was. Dit verschil behoort ook in de strafpositie tot uitdrukking te komen. (...)’

Anders dan in het voorstel van de werkgroep is in het wetsontwerp vastgehouden aan de bestaande eis, dat voor veroordeling te zake van laster moet worden bewezen dat de verdachte zich bewust was van de onwaarheid van zijn beschuldiging. (Vgl. de woorden “tegen beter weten” in de geldende tekst van artikel 262, eerste lid.) De werkgroep wilde “grof lichtvaardig” geuite beschuldigingen gelijkstellen met die waarvan de onwaarheid aan de verdachte bekend was. Een dringende reden voor zulk een verruiming zien de ondergetekenden echter niet. Zij achten het voldoende dat lichtvaardig geuite beschuldigingen, in gevallen waarin niet komt vast te staan dat de verdachte zich van de onwaarheid daarvan bewust was, kunnen leiden tot

veroordeling wegens (de ongekwalificeerde vorm van) smaad of smaadschrift, waarbij oplegging van onvoorwaardelijke gevangenisstraf mogelijk is.'

(*Kamerstukken II 1970/71, 11 249, nr. 3, p. 6 en p. 9*)

Hoewel de wetgever met de uitdrukking 'wetende dat' in algemene zin een omschrijving geeft van het bestanddeel 'opzet' en in de rechtspraak van de Hoge Raad (vgl. HR 30 mei 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC8673, *NJ 2008/318*) wordt aangenomen dat het bestanddeel 'wetende dat' in het algemeen opzet in voorwaardelijke vorm omvat, geeft de onder 2.3 weergegeven wetsgeschiedenis van artikel 262 Sr aanleiding anders te oordelen over de betekenis van 'wetende dat' in die bepaling, omdat blijktens die wetsgeschiedenis het bestanddeel 'wetende dat' hier een bijzondere, beperkte betekenis van daadwerkelijke wetenschap heeft, waarvoor voorwaardelijk opzet niet toereikend is.

De overweging van het hof dat de verdachte 'willens en wetens minstgenomen de aanmerkelijke kans (heeft) aanvaard dat hij valse aantijgingen deed' getuigt, gelet op het hiervoor overwogene, van een onjuiste rechtsopvatting. Voor zover het middel daarover klaagt, is het terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3498

Zaaknummer: 13/02079

Wetsartikelen: 262 Sr

ANNOTATIE

Salduz bij de niet-aangehouden verdachte

prof. mr. J.H. Crijns

Zoals wel vaker het geval is, ontleent dit arrest zijn belang voor de rechtsontwikkeling met name aan het *obiter dictum* uit de tweede alinea van r.o. 3.5: ‘Opmerking verdient dat de vraag of en onder welke voorwaarden bepaalde algemene categorieën van niet aangehouden en niet als jeugdigen aan te merken verdachten recht hebben op bijstand van een advocaat met betrekking tot een politieverhoor, in de eerste plaats door de wetgever onder ogen zal moeten worden gezien.’ Met deze overweging lijkt de Hoge Raad enerzijds de deur (zij het voorlopig; zie hierna) dicht te slaan voor het recht op rechtsbijstand voor de niet-aangehouden verdachte, terwijl anderzijds naadloos wordt aangesloten bij het oordeel van de Hoge Raad in zijn arrest van 1 april jl. (ECLI:NL:HR:2014:770) waarin hij oordeelt dat de vraag of de aangehouden verdachte aanspraak kan maken op bijstand van een advocaat tijdens het eerste politieverhoor primair is voorbehouden aan de wetgever. Het blijft dus wachten op de wetgever waar het gaat om ontwikkelingen ten aanzien van de reikwijdte van het recht op rechtsbijstand rond het eerste politieverhoor.

De huidige stand van zaken ten aanzien van het recht op rechtsbijstand voorafgaand aan en tijdens het eerste politieverhoor is betrekkelijk helder: de aangehouden verdachte heeft recht op consultatie van een raadsman voorafgaand aan het verhoor, terwijl de jeugdige verdachte tevens recht heeft op bijstand van een raadsman tijdens het verhoor (vgl. het standaardarrest HR 30 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH3079). Het consultatierecht geldt naar vaste jurisprudentie van de Hoge Raad dus (in beginsel) niet indien de verdachte niet is aangehouden, doch vrijwillig is meegegaan voor verhoor dan wel zich na een daartoe strekkende uitnodiging zelf heeft gemeld voor verhoor (vgl. HR 9 november 2010, ECLI:NL:HR:2010:BN7727). In dit verband oordeelde de Hoge Raad in 2010 als volgt: ‘Het middel berust op de opvatting dat uit de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens voortvloeit dat de hiervoor ten aanzien van een aangehouden verdachte geformuleerde regel zonder meer ook geldt als het gaat om een niet-aangehouden verdachte. Die opvatting is onjuist.’ Deze formulering leek enige ruimte te bieden voor de suggestie dat de niet-aangehouden verdachte weliswaar in de regel geen aanspraak kan maken op een

consultatierecht, maar wellicht onder bepaalde omstandigheden wel. Dat deze ruimte – zo deze al bestond – klein was, bleek echter in een arrest van de Hoge Raad van 7 februari 2012 (ECLI:NL:HR:2012:BU6908) waarin een verdachte van bijstandsfraude – door de verbalisanten geconfronteerd met het doel van hun bezoek – vrijwillig was meegegaan naar het kantoor van de gemeentelijke sociale dienst voor verhoor, terwijl de verbalisanten tevens een bevel tot aanhouding buiten heterdaad op zak hadden. Door vrijwillig mee te gaan verspeelde de verdachte haar recht op consultatiebijstand. De dreigende vrijheidsbeneming deed daar blijkbaar niet aan af, nu de Hoge Raad als volgt oordeelde: ‘Blijkens de hiervoor vermelde overwegingen heeft het Hof vastgesteld dat de verdachte ten tijde van haar ondervraging niet van haar vrijheid was beroofd. Het oordeel van het Hof dat in een geval als het onderhavige, waarin de aanhouding van de verdachte achterwege is gebleven omdat zij zich bereid had verklaard vrijwillig mee te gaan naar het kantoor van de gemeentelijke sociale dienst voor verhoor, de in het arrest van de Hoge Raad van 30 juni 2009, LJN BH3079, NJ 2009/349 geformuleerde regel ten aanzien van een aangehouden verdachte niet geldt, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting.’

Naar men mag aannemen, is de ratio van het onderscheid dat de Hoge Raad ten aanzien van het recht op rechtsbijstand maakt tussen aangehouden en niet-aangehouden verdachten gelegen in het feit dat de niet-aangehouden verdachte zich niet in een vergelijkbare precare situatie als de aangehouden verdachte bevindt en in beginsel vrij is om te gaan en staan waar hij wil en zich zodoende betrekkelijk gemakkelijk aan het verhoor kan onttrekken, bijvoorbeeld om zich met een raadsman te verstaan. Waar de aangehouden verdachte voor het effectueren van zijn recht op rechtsbijstand volledig is overgeleverd aan de medewerking van de justitiële autoriteiten, kan de niet-aangehouden verdachte dit recht op eigen kracht effectueren. In zijn algemeenheid en *de iure* is dit natuurlijk juist, *de facto* hoeft dit evenwel niet het geval te zijn, zoals goed wordt geïllustreerd door de in het voorgaande geschetste casus van de van bijstandsfraude verdachte dame die vrijwillig was meegegaan voor verhoor. Had zij dit immers niet gedaan, dan was zij ongetwijfeld aangehouden op grond van het daartoe strekkende bevel dat de verbalisanten in hun bezit hadden. In wezen zat zij daarmee in een vrijwel even lastig parket als de verdachte die rauwelijks wordt aangehouden en heeft zij zichzelf – mogelijk zelfs onwetend van het haar toekomende recht op rechtsbijstand – tekort gedaan door vrijwillig mee te gaan voor verhoor. In een dergelijke situatie was het dan ook heel wel voorstelbaar geweest dat zij voorafgaand aan haar verhoor in de gelegenheid zou zijn gesteld in contact te treden met een raadsman en ook expliciet zou zijn geweest op deze mogelijkheid (vgl. J.H. Crijns, Rubriek straf(proces)recht, *Ars Aequi KwartaalSignaal* 2012, nr. 123, p. 6976-6977). Daarnaast kan worden betoogd dat een dergelijk recht voortvloeit uit de almaar voortschrijdende EHRM-jurisprudentie met betrekking tot het recht op rechtsbijstand (vgl. J.T.E. Vis en E. van Reydt, ‘Salduz bij niet-aangehouden verdachten: de Hoge Raad schiet

tekort', *Tijdschrift voor Bijzonder Strafrecht en Handhaving* 2014, nr. 2, p. 65-72).

Na de voornoemde overweging in de onderhavige zaak is evenwel duidelijk dat de Hoge Raad daar voorlopig niet aan wil, ook niet ten aanzien van specifieke categorieën verdachten (zoals verdachten met een verstandelijke beperking waarvan in de onderhavige zaak sprake zou zijn). De Hoge Raad blijft voor wat betreft de interpretatie van de EHRM-jurisprudentie bij zijn standaardarrest uit 2009: enkel een consultatierecht voor aangehouden verdachten, aangevuld met een recht op rechtsbijstand tijdens het verhoor voor minderjarige verdachten. Op 1 april jl. oordeelde de Hoge Raad reeds dat het toekennen van een algemeen recht op verhoorsbijstand aan alle verdachten een zaak voor de wetgever is, temeer daar thans driftig wordt gewerkt aan de implementatie van de EU-richtlijn die een dergelijk recht garandeert (Richtlijn nr. 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te laten brengen vanaf de vrijheidsbeneming en om met derden en consulaire autoriteiten te communiceren tijdens de vrijheidsbeneming (*PbEU* L294)). Mede tegen de achtergrond hiervan zal de Hoge Raad tot het oordeel zijn gekomen dat ook het garanderen van een recht op rechtsbijstand aan niet-aangehouden verdachten kan wachten tot de implementatie van deze richtlijn (ultimo 27 november 2016), nu de richtlijn het recht op rechtsbijstand niet langer afhankelijk stelt van de (formele) vraag of al dan niet tot aanhouding is overgegaan, maar van de (meer materiële) vraag of iemand al dan niet als verdachte wordt aangemerkt. De niet-aangehouden verdachte zal dus nog even geduld moeten hebben, maar ook voor hem gloort er licht aan de horizon.

RECHTSPRAAK

In het onderhavige geval kan niet worden gezegd dat de tot het bewijs gebezigde verklaringen van de aangeefster onvoldoende steun vinden in het overige bewijsmateriaal, waardoor er geen sprake kan zijn van een slagende unus testis-klacht.

Advocaat-generaal T.N.B.M. Spronken heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ten aanzien van het onder 3B tenlastegelegde, de beslissingen ter zake van de vordering van de benadeelde partij [benadeelde 2] en de strafoplegging, tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Amsterdam teneinde in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan, en tot verwerping van het beroep voor het overige.

Het middel klaagt dat het hof de bewezenverklaring van het onder 3B subsidiair tenlastegelegde uitsluitend heeft doen steunen op de verklaring van één getuige.

Volgens artikel 342 lid 2 Sv – dat de tenlastelegging in haar geheel betreft en niet een onderdeel daarvan – kan het bewijs dat de verdachte het tenlastegelegde feit heeft begaan, door de rechter niet uitsluitend worden aangenomen op de verklaring van één getuige. Deze bepaling strekt ter waarborging van de deugdelijkheid van de bewijsbeslissing, in die zin dat zij de rechter verbiedt tot een bewezenverklaring te komen ingeval de door één getuige gereleveerde feiten en omstandigheden op zichzelf staan en onvoldoende steun vinden in ander bewijsmateriaal. De vraag of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. De Hoge Raad kan daarom geen algemene regels geven over de toepassing van artikel 342 lid 2 Sv, maar daaromtrent slechts tot op zekere hoogte duidelijkheid verschaffen door het beslissen van concrete gevallen. Opmerking verdient nog dat het bij de in cassatie aan te leggen toets of aan het bewijsminimum van artikel 342 lid 2 Sv is voldaan, van belang kan zijn of de feitenrechter zijn oordeel dat dat het geval is, nader heeft gemotiveerd (vgl. HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM2452, NJ 2010/515).

In het onderhavige geval kan niet worden gezegd dat de tot het bewijs gebezigde verklaringen van de aangeefster onvoldoende steun vinden in het overige bewijsmateriaal, in aanmerking

genomen dat het als bewijsmiddel 8 gebezigde ‘verslaggesprek ambulante’ onder meer inhoudt dat op 22 oktober 2007 is waargenomen dat de aangeefster ‘strompelend’ binnenkwam en het als bewijsmiddel 6 gebezigde ‘verslag’ onder meer inhoudt dat bij de aangeefster op 26 oktober 2007 ‘drukpijn naast de wervelkolom’ is geconstateerd. Anders dan in het middel wordt betoogd, is dus van schending van artikel 342 lid 2 Sv geen sprake.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-12-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3472

Zaaknummer: 13/05796

Wetsartikelen: 342 Sv